

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 606/2017-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. októbra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou Kolíková & Partners, s. r. o., Radvanská 21, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Lukáš Opett [REDACTED], ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11 CoP 583/2014 z 5. mája 2015, ako aj porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 599/2015 z 24. mája 2016, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. augusta 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátskou kanceláriou Kolíková & Partners, s. r. o., Radvanská 21, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Lukáš Opett, PhD., ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 8 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 CoP 583/2014 z 5. mája 2015 (ďalej len „napadnutý rozsudok“), ako aj základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 599/2015 z 24. mája 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka podala 5. apríla 2012 Okresnému súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) návrh na rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu (konanie bolo okresným súdom vedené pod sp. zn. 37 P 82/2012). Okresný súd rozsudkom sp. zn. 37 P 82/2012 z 12. februára 2013 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 12. februára 2013“) manželstvo rozviedol a maloleté dieťa zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Odvolaniu sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu z 12. februára 2013 krajský súd uznesením sp. zn. 20 CoP 58/2013 z 31. mája 2013 vyhovel a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 37 P 82/2012 zo 7. októbra 2014 (ďalej len „rozsudok okresného súdu zo 7. októbra 2014“), ktorým bolo maloleté dieťa opätovne zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol napadnutým rozsudkom, ktorým rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil ako vecne správne. Dovolanie sťažovateľky proti

napadnutému rozsudku krajského súdu najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol ako neprípustné.

K porušeniu v sťažnosti označených práv zaručených ústavou a dohovorom napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo podľa sťažovateľky nesprávnym výkladom a aplikáciou § 51 ods. 7 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), keďže najvyšší súd podľa jej názoru uprednostnil aplikáciu na jej vec neaplikovateľného rozvrhu práce krajského súdu na rok 2014 (ďalej len „rozvrh práce krajského súdu“), ktorý je v rozpore so zákonom o súdoch, a nereflektoval svoju predchádzajúcu rozhodovaciu činnosť.

Sťažovateľka v tejto súvislosti argumentuje, že o jej prvom odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 12. februára 2013 rozhodol senát krajského súdu 20 CoP (ďalej len „pôvodný senát“), a preto mal byť v zmysle § 51 ods. 7 zákona o súdoch, § 152 ods. 6 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špecializovaný trestný súd a vojenské súdy v znení neskorších predpisov (ďalej len „Spravovací a kancelársky poriadok“) a časti IV ods. 4 rozvrhu práce krajského súdu „zákonným súdom“ oprávneným konať a rozhodovať o jej druhom odvolaní proti rozsudku okresného súdu zo 7. októbra 2014 ten istý senát, teda pôvodný senát, a nie senát krajského súdu 11 CoP (ďalej len „nový senát“). V reakcii na námietku nepridelenia veci pôvodnému senátu adresovanú predsedovi krajského súdu tento v zastúpení podpredsedom krajského súdu sťažovateľke oznámil, že aj napriek tomu, že jej odvolanie proti rozsudku okresného súdu zo 7. októbra 2014 malo byť zapísané pôvodnému senátu, nebolo možné rozhodnúť o zápise veci do pôvodného senátu z dôvodu, že námietka nesprávneho zápisu bola sudkyňou krajského súdu JUDr. Gelačíkovou – členkou nového senátu vznesená až po uplynutí 20-dňovej lehoty od zápisu veci v zmysle časti VII rozvrhu práce krajského súdu.

Sťažovateľka zdôrazňuje, že pozná uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 468/2012 z 2. októbra 2012, predkladá však ústavnému súdu odôvodnenie, ktoré podľa jej názoru argumentáciu obsiahnutú v označenom rozhodnutí spochybňuje.

Podľa jej názoru lehota ustanovená rozvrhom práce krajského súdu na vznesenie námietky na preradenie do „správneho“ senátu je v rozpore so zákonom o súdoch „z dôvodu rozširovania výnimiek o zákonnom sudcovi nad rámec zákona o súdoch“. Ak by ústavný súd dospel k opačnému názoru, potom sťažovateľka predostiera argumentáciu, podľa ktorej uplatnením jazykového a teologického výkladu príslušného ustanovenia rozvrhu práce krajského súdu o lehote na preradenie do „správneho“ senátu možno dôjsť k záveru, že „sa nevzťahuje na prípad sťažovateľky“.

Rozpor rozvrhu práce krajského súdu so zákonom o súdoch podľa sťažovateľky spočíva v tom, že zákon o súdoch neustanovuje predpoklady, za ktorých sa konvaliduje stav, keď nebola senátu vec správne pridelená tak, ako to ustanovuje rozvrh práce krajského súdu, ktorý umožňuje po márnom uplynutí času na pridelenie veci „správnemu“ senátu tento stav konvalidovať. Podľa sťažovateľky je dôležité skúmať, či rozvrh práce krajského súdu nejde nad rámec zákona o súdoch (*praeter legem*), prípadne či nie je v rozpore so zákonom (*contra legem*). Rozvrh práce krajského súdu podľa jej názoru v časti VII ods. 4 je v rozpore s § 51 ods. 7 zákona o súdoch a nemal byť v jej veci aplikovaný. Vo veci sťažovateľky konajúce súdy podľa jej názoru mali byť hľadať interpretačné možnosti pre aplikačnú prednosť zákona o súdoch alebo využiť oprávnenie podať návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov pred ústavným súdom.

Pre prípad, že ústavný súd nebude považovať rozvrh práce krajského súdu za rozporný so zákonom o súdoch, sťažovateľka predostiera ústavnému súdu argumentáciu, ktorou spochybňuje správnosť výkladu rozvrhu práce krajského súdu, ktorý podal najvyšší súd. Podľa sťažovateľky je totiž nevyhnutné rozlišovať medzi pridelením veci do nesprávneho súdneho registra (vecne nesprávne) a pridelením veci do správneho súdneho registra, ale do nesprávneho súdneho oddelenia („nesprávneho“ senátu). Súdne oddelenia sú útvary súdu na úrovni konkrétnych sudcov alebo senátov a im prislúchajúceho aparátu a súdne registre majú všeobecný charakter daný druhom vecí (Co, CoPr, CoR, CoSr, CoD a pod.) a osobitný charakter daný „rozdelením nápadu vecí v rámci určitého druhu medzi viaceré súdne oddelenia“. Z uvedeného zároveň podľa sťažovateľky vyplýva, že zmyslom a účelom časti VII ods. 1 rozvrhu práce krajského súdu je nastolenie právnej

istoty v nejednoznačných prípadoch, keď o veci nemožno jasne usúdiť, do akého súdneho registra má byť pridelená, a nie na veci dané nejednoznačnosťou zápisu do konkrétneho súdneho oddelenia vo vecne správnom súdnom registri. Označené ustanovenia rozvrhu práce krajského súdu podľa sťažovateľky nemožno aplikovať na jej vec, keďže tu neexistovala okolnosť nejasnej povahy veci, pre ktorú by uplynutím času bolo ospravedliteľné konvalidovať chybný zápis veci.

Keďže je zjavné, že rozhodovanie o odvolaní proti rozsudku okresného súdu zo 7. októbra 2014 malo byť pridelené pôvodnému senátu a nie novému senátu, pričom o tomto odvolaní rozhodol nový senát, došlo podľa sťažovateľky k porušeniu jej základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy.

Odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu považuje sťažovateľka za nedostatočné, keďže sa nevysporiadava s otázkami, či bol nový senát krajského súdu ustanovený v súlade s rozvrhom práce krajského súdu, Spravovacím a kancelárskym poriadkom a zákonom o súdoch a či ide o zákonný senát. Najvyšší súd zároveň v napadnutom uznesení podľa názoru sťažovateľky neodôvodnil odklon od svojej doterajšej judikatúry a neaplikoval závery najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 6 Cdo 297/2012 aj v jej veci.

Totožnú argumentáciu odôvodňujúcu namietané porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy sťažovateľka uplatňuje aj vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu.

Namietané porušenie práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu sťažovateľka odôvodňuje jeho arbitrárnosťou z dôvodu, že odvolací súd sa v ňom nevysporiadal so zásadnou podmienkou obsiahnutou v znaleckom posudku pre zverenie maloletej do striedavej starostlivosti. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že zo znaleckého posudku vyplýva odporúčanie súdnej znalkyne zveriť maloletú dcéru do striedavej starostlivosti oboch rodičov, avšak len za predpokladu, že sa rodičia budú zúčastňovať na rodičovskej terapii. Krajský súd sa však nevyjadril

ku skutočnosti, z akého dôvodu považuje nariadenie striedavej osobnej starostlivosti bez súčasného nariadenia povinnej účasti oboch rodičov na rodičovskej terapii za vhodné. Okrem toho okresný súd a krajský súd podľa sťažovateľky riadne nevyhodnotili vykonané dôkazy, keďže sa sústredili len na niektoré časti podaného znaleckého posudku. Keďže krajský súd vychádzal len z prvej časti záveru znaleckého posudku, kde bol pripustený model striedavej starostlivosti, a súdnu znalkyňu nevypočul, malo dôjsť podľa sťažovateľky k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka namieta porušenie čl. 1 ods. 1 ústavy a práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu aj z dôvodu nerešpektovania záväzného právneho názoru vyjadreného v uznesení krajského súdu sp. zn. 20 CoP 58/2013 z 31. mája 2013 v zmysle v tom čase platného a účinného § 226 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a v tejto súvislosti osobitne zdôrazňuje, že všeobecné súdy konajúce v jej veci sa *„nevysporiadali s tým, či považujú nesúhlas matky za kvalifikovaný alebo obštrukčný a na základe akých skutočností vyplývajúcich z vykonaného dokazovania a aké dôsledky to má na rozhodnutie o modeli starostlivosti o dieťa. Rovnako tak ani jeden z predmetných súdov nepovažoval za potrebné vykonať dokazovanie ohľadom mesačných nákladov na starostlivosť o maloletú alebo zistiť skutočné majetkové pomery, príjmy a výdavky každého z rodičov tak, aby boli aktuálne v čase vydanie rozsudku.“*

Porušenie práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu sťažovateľka odôvodňuje aj nezisťovaním skutočného stavu potrebného pre spravodlivé určenie vyživovacej povinnosti, keďže krajský súd podľa nej nezisťoval príjmy a majetkové pomery rodičov na účel určenia vyživovacej povinnosti dostatočne. Otázka určenia, resp. neurčenia vyživovacej povinnosti bola *„jednou z napadnutých častí rozhodnutia v oboch odvolaniach podaných matkou. Napriek tomu sa krajský súd s ňou riadne nevysporiadal, keď podklad k rozhodnutiu opieral o príjmy otca naposledy vydokladované k júnu 2012.“*

Porušenie základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy sťažovateľka odôvodňuje nerovnakým prístupom krajského súdu k obom účastníkom konania a ich vyjadreniam a vyjadruje svoj nesúhlas s tvrdením obsiahnutým v napadnutom rozsudku krajského súdu, podľa ktorého *„Odvolací súd negatívne vyhodnocuje postoj matky maloletej, ktorá napriek všetkým zisteným skutočnostiam spochybňuje všetky závery súdu prvého stupňa a nemá záujem o riešenie veci v záujme maloletej...“*.

Citovaným záverom krajského súdu, ktoré považuje sťažovateľka za neopodstatnené oponuje, a v konkrétosti uvádza, že z priebehu konania pred krajským súdom a ani zo záverov znaleckého posudku nevyplýva, že by ako matka maloletej nemala záujem o riešenie veci v jej záujme.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol o nej nálezom, ktorým vysloví porušenie v sťažnosti označených práv garantovaných ústavou a dohovorom napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie, alternatívne vec vráti najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň si uplatňuje úhradu trov konania a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v celkovej sume 10 000 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj článku 1 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu

V rámci predbežného prerokovania tejto časti sťažnosti bolo úlohou ústavného súdu posúdiť ústavnú udržateľnosť odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z pohľadu záruk obsiahnutých v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to s prihliadnutím na námietky sťažovateľky založené v podstate na tvrdení, že napadnuté rozhodnutie dovolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené a založené na nesprávnom výklade a aplikácii § 51 ods. 7 zákona o súdech. Sťažovateľka zároveň namieta porušenie svojho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti sústredil na posúdenie, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú. Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde totiž vyplýva, že jednou z úloh ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní je aj posúdenie, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej stabilizovanej judikatúry, v zmysle ktorej o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci (v danom prípade najvyššieho súdu) nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ,

a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

V nadväznosti na námietky sťažovateľky, ktorými spochybňuje ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z pohľadu záruk obsiahnutých v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd poukazuje na tú časť svojej konštantnej judikatúry, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. V súvislosti so svojím ústavným postavením ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňované a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

V nadväznosti na námietku týkajúcu sa porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy ústavný súd konštatuje, že za zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy zásadne treba považovať toho, kto bol určený na prerokovávanie veci v súlade s rozvrhom práce príslušného súdu. Ak však nastanú okolnosti odôvodňujúce presun takto pridelenej veci (resp. agendy) na iného sudcu pre dôvody uvedené v právnom predpise, tak aj sudcov, ktorým boli veci následne pridelené, treba takisto považovať za zákonných sudcov podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 119/02, III. ÚS 90/02, III. ÚS 295/08).

Najvyšší súd v napadnutom uznesení, ktorým bolo dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu odmietnuté, v prvom rade preskúmal prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 1 až 3 OSP platného a účinného do 30. júna 2016 a dospel k záveru, že dovolanie v predmetnej veci nie je procesne prípustné, keďže jeho prípustnosť je výslovne vylúčená v súlade s § 238 ods. 4 OSP. Vychádzajúc z dikcie druhej vety § 242 ods. 1 OSP a povinnosti prihliadať na prípadnú vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 OSP preskúmal najvyšší súd prípustnosť dovolania aj podľa označeného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

Sťažovateľka v dovolaní namietala existenciu vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. g) OSP a zdôrazňovala, že jej odvolanie prejednal a rozhodol o ňom nezákonný senát. K námietke sťažovateľky odôvodňujúcej existenciu vady podľa § 237 ods. 1 písm. g) OSP najvyšší súd v napadnutom uznesení zdôraznil:

„Podľa bodu IV. odseku 4 Všeobecných zásad platných pre občianskoprávne, správne a obchodnoprávne kolégium na rok 2014 (jeho znenia v čase, kedy vec došla na súd), ktoré sú súčasťou Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2014 (ďalej len Zásady), veci zrušené odvolacím súdom a vrátené I. stupňovému súdu a znovu predložené na rozhodnutie o odvolaní o tom istom predmete rozhodovania sa zapíšu do súdneho registra tomu odvolaciemu senátu, ktorý vec zrušil pod novou spisovou značkou. Súvislosť s pôvodnou vecou sa vyznačí v poznámke. Podľa bodu VII. odsek 1 Zásad v prípade nejasnosti, do akého súdneho oddelenia má byť vec podľa druhu agendy pridelená, rozhoduje, na návrh príslušného predsedu kolégia, predseda súdu, prípadne podľa jeho poverenia podpredsa súdu. Konajúci sudca nemôže spis vrátiť priamo

cez podateľňu a je povinný vzniesť námietku nesprávneho zápisu do súdneho oddelenia predsedovi súdu najneskôr do 20 dní od zapísania veci do pôvodného registra, aby mohol predseda súdu v zmysle § 152 ods. 7 vyhlášky č. 543/2005 Z. z. o spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov, rozhodnúť o jej prevode do 30 dní odo dňa zapísania do pôvodného súdneho oddelenia; inak vec prejedná senát, ktorému vec pôvodne napadla.“

Aplikujúc citované východiská na vec sťažovateľky najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia ďalej uviedol:

„Z obsahu spisu vyplýva, že potom, ako senát 20 CoP Krajského súdu v Bratislave uznesením z 31. mája 2013, sp. zn. 20 CoP 58/2013 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, bola vec znovu 11. decembra 2014 predložená krajskému súdu o odvolaní o tom istom predmete rozhodovania a po negatívnej lustrácii bola vec zapísaná do oddelenia 11 CoP. Predsedníčka senátu 11 CoP [REDACTED] listom z 15. januára 2015 namietala správnosť zápisu veci do tohto súdneho oddelenia z dôvodu, že podľa rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave pre rok 2014 mala byť vec zapísaná v súdnom oddelení 20 CoP. Predseda krajského súdu listom z 29. januára 2015 predsedníčke senátu [REDACTED] oznámil, že pre možnosť zapísania predmetnej veci na základe opatrenia predsedu súdu do oddelenia 20 CoP bola povinná v zmysle časti VII. všeobecných zásad platných pre občianskoprávne, správne a obchodnoprávne kolégium na rok 2014 vzniesť námietku nesprávneho zápisu najneskôr do 20 dní od zapísania veci do registra 11 CoP, t. j. najneskôr do 31. decembra 2014 a nakoľko uvedenú námietku vznesla až 15. januára 2015, nemožno rozhodnúť o prevode veci do oddelenia 20 CoP, ale vec prejedná senát 11 CoP, ktorému vec napadla. Následne senát 11 CoP vec prejednal a vo veci samej aj rozhodol. Podľa dovolacieho súdu spôsob, akým bola v danom prípade posudzovaná vec pridelená senátu 11 CoP, nevybočuje z rámca rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislava platného v čase, kedy vec došla na súd, resp. z rámca zákona o súdoch, najmä tých jeho ustanovení, ktoré sa týkajú spôsobu pridelenia vecí. Prípustnosť dovolania preto z § 237 ods. 1 písm. g/ O. s. p. nevyplýva.“

Otázka opätovného pridelenia veci zrušenej odvolacím súdom a vrátenej prvostupňovému súdu a znovu predloženej na rozhodnutie o odvolaní o tom istom predmete rozhodovania bola preskúmaná v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. III. ÚS 468/2012. Za rovnakej skutkovej a právnej situácie ústavný súd dospel k záveru, že zmena senátu pri opätovnom doručení veci odvolaciemu súdu je konvalidovateľnou práve s poukazom na ustanovenia príslušného rozvrhu práce.

Ústavný súd v uznesení sp. zn. III. ÚS 468/2012 z 2. októbra 2012 uviedol:

„... vec, ktorá bola opätovne doručená krajskému súdu pre účely rozhodnutia o odvolaní, mala byť zapísaná do iného senátu (8 Co), ale keďže do 30 dní od jej zapísania do registra nedošlo k zapísaniu do pôvodného registra, v zmysle platného rozvrhu práce krajského súdu [bod II. 2. 1 písm. ch)], bol krajský súd oprávnený vec dokončiť v senáte, ktorému bola vec po opätovnom doručení zapísaná. To, že sťažovateľky sa s výkladom najvyššieho súdu v danom prípade nestotožňujú, ešte neznamená, že došlo k porušeniu ich označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru.“

Ústavný súd aj v záujme stabilizácie svojej judikatúry nemá dôvod na to, aby sa o veci sťažovateľky od záverov obsiahnutých v uznesení sp. zn. III. ÚS 468/2012 z 2. októbra 2012 odklonil, pričom na zdôraznenie ich správnosti zohľadňujúc rozhodovaciu autonómiu všeobecných súdov uvádza, že jeho úlohou by nemalo byť hľadanie takej aplikácie právnej úpravy regulujúcej organizáciu práce súdu, ktorá je v danom prípade jedinou správnou alebo jedinou možnou. Odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať za svojvoľné a ani za zjavne neodôvodnené, t. j. neobsahuje nedostatky ústavnej intenzity, ktoré by mohli viesť k záveru, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu sťažovateľkou označených práv garantovaných ústavou a dohovorom.

Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 297/2012 z 30. októbra 2013, na ktoré sa sťažovateľka odvoláva, rieši situáciu zmeny senátu pri opätovnom doručení veci odvolaciemu súdu. V označenom rozhodnutí najvyšší súd extenzívnym a teleologickým výkladom § 51 ods. 7 zákona o súdoch dospel k záveru, že aj v prípade opätovného

predloženia veci (po jej predchádzajúcom zrušení) odvolaciemu súdu sa vec prideliť tomu odvolaciemu senátu, ktorému bola ako zákonnému senátu pridelená pôvodne a ktorý ju v predchádzajúcom konaní zrušil, teda pôvodnému senátu odvolacieho súdu.

Zmyslom a účelom ústavného príkazu obsiahnutého v čl. 48 ods. 1 ústavy, podľa ktorého nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi je okrem upevnenia sudcovskej nezávislosti aj záruka účastníka konania, že na rozhodovanie o jeho veci sú povolané súdy a sudcovia podľa vopred ustanovených procesných pravidiel pri vylúčení súdov a sudcov „ad hoc“ pre rôzne dôvody a rozličné účely (m. m. I. ÚS 239/04, II. ÚS 400/2017).

V súlade s § 3 ods. 4 zákona o súdoch v priebehu konania môže dôjsť k zmene v osobe sudcu, táto zmena však musí byť uskutočnená v súlade so zákonom a rozvrhom práce. V okolnostiach prejednávanej veci sa umožnenie konvalidácie stavu nepridelenia veci pôvodnému senátu odvolacieho súdu tak, ako to vyplýva zo zákona o súdoch vykonala v súlade s rozvrhom práce krajského súdu spôsobom nepriečiacim sa podstate základného práva na zákonného sudcu, keďže k opätovnému prideleniu veci došlo náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov schválených Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí. Z pohľadu ústavnosti teda v okolnostiach prerokúvanej veci prevažuje tá skutočnosť, že k opätovnému prideleniu veci došlo náhodným výberom, čo zohľadňuje podstatu ústavného princípu, na ktorom je založené právo na zákonného sudcu.

Pokiaľ sťažovateľka namieta porušenie čl. 1 ods. 1 ústavy, ústavný súd dáva do pozornosti svoju stabilizovanú judikatúru, v ktorej zdôrazňuje, že ustanovenie čl. 1 ods. 1 ústavy má charakter ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy. Toto ustanovenie ústavy je vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o porušovaní základných práv a slobôd garantovaných ústavou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ak ústavný súd nedospeje k záveru, že boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa, neexistuje ani dôvod na vyslovenie porušenia označeného ustanovenia ústavy (m. m. IV. ÚS 119/07).

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a sťažovateľkou namietaným porušením základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 1 ústavy a právom zaručeným čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 1 a 4, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

Predmetom sťažnosti v tejto časti je námietka sťažovateľky, podľa ktorej krajský súd porušil jej ústavou a dohovorom garantované práva pri rozhodovaní o úprave rodičovských práv a povinností k maloletej dcére z dôvodov uvedených v časti I tohto uznesenia.

Vzhľadom na problematiku, ktorej sa napadnutý rozsudok krajského súdu týka, ústavný súd v prvom rade konštatuje, že v súčasnosti existuje široká zhoda – a to aj v medzinárodnom práve – na podporu myšlienky, že pri rozhodovaní príslušných orgánov verejnej moci týkajúcom sa maloletých detí musí byť ich najlepší záujem prvoradým hľadiskom rozhodovania.

Záujem dieťaťa predpokladá pri rozhodovaní o jeho právach mať na zreteli najmä dva aspekty jeho záujmov. Na jednej strane stojí požiadavka, aby puto dieťaťa s jeho rodinou bolo zachované, s výnimkou prípadov, keď sa rodinné prostredie ukázalo ako obzvlášť nevhodné. Z toho vyplýva, že rodinné väzby môžu byť prerušené len vo veľmi výnimočných prípadoch a je potrebné urobiť všetko pre zachovanie osobných vzťahov. Na druhej strane je v záujme dieťaťa zabezpečiť jeho rozvoj v zdravom prostredí a rodičia nesmú profitovať z takých opatrení alebo krokov, ktoré by v konečnom dôsledku poškodzovali zdravie a zdravý vývoj dieťaťa [porov. Neulinger and Shuruk v. Švajčiarsko, č. 41615/07, rozsudok Veľkej komory Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej

len „ESLP“) zo 6. 7. 2010, bod 136; Elsholz v. Nemecko, č. 25735/94, rozsudok Veľkej komory ESLP z 13. 7. 2000, bod 50; Maršálek v. Česká republika, č. 8153/04, rozsudok ESLP zo 4. 4. 2006, bod 71].

V prípade, keď súdy rozhodujú o úprave práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, je nutné vychádzať z toho, že právom oboch rodičov je v zásade rovnakou mierou sa o dieťa starať a podieľať sa na jeho výchove, s čím korešponduje i právo samotného dieťaťa na starostlivosť oboch rodičov. Rozhodnutím súdu by dieťaťu malo byť umožnené stýkať sa s oboma rodičmi v takej miere, aby bol postulát rovnakej rodičovskej starostlivosti čo najviac naplnený. Takéto usporiadanie vzťahov je spravidla vždy v „najlepšom záujme dieťaťa“, pričom odchýlky od tohto princípu musia byť odôvodnené ochranou nejakého iného, dostatočne silného legitímneho záujmu, pričom konkrétne skutočnosti, o ktoré sa tento záujem opiera, musia byť v danom konaní preukázané (pozri aj nálezy Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 2298/15 – bod 16, I. ÚS 3216/13, II. ÚS 3765/11).

Pre dosiahnutie spravodlivého rozhodnutia o úprave styku rodičov s dieťaťom v zmysle už uvedených požiadaviek je potrebné, aby vo veci konajúci súd (resp. príslušné orgány verejnej moci) zohľadnili viaceré konkrétne kritériá, ide predovšetkým o nasledujúce kritériá:

- existenciu pokrvného putá medzi dieťaťom a jeho zverenie do starostlivosti usilujúcimi osobami,
- mieru zachovania identity dieťaťa a jeho rodinných väzieb v prípade jeho zverenia do starostlivosti tej-ktorej osoby,
- schopnosť osôb usilujúcich o zverenie dieťaťa do starostlivosti zaistiť jeho vývoj a fyzické, vzdelávacie, emocionálne, materiálne a iné potreby,
- pranie dieťaťa [porov. 52 a nasl. Všeobecného komentára č. 14 Výboru pre práva dieťaťa č. 14 z 29. 5. 2013 o práve dieťaťa na to, aby jeho najlepšie záujmy boli prvoradým hľadiskom (General comment No. 14 on the right of the child to have his or her best interests taken as primary consideration), 2003, CRC/C/GC/14; k tomu pozri aj nálezy Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2482/13 a I. ÚS 1554/14].

Aplikujúc uvedené východiská na vec sťažovateľky, ústavný súd akcentuje, že v jej veci konajúce všeobecné súdy svoje rozhodnutie o zverení maloletej dcéry na čas po rozvoze manželstva do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov odôvodnili najmä poukazom na nemenné stanovisko maloletej dcéry, ktorá v priebehu celého konania prejavila záujem byť s oboma rodičmi a znalecký posudok, z ktorého vyplýva že „*rodičia sú rodinnou situáciou destabilizovaní, naopak, maloletá sa v tejto situácii vie orientovať. ... Súd prvého stupňa správne nadradil záujem maloletej nad záujem a predstavy rodičov maloletej. Znalecký posudok vyčerpávajúco zhodnotil uvedenú situáciu, správne posúdil všetky okolnosti svedčiace pre zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti.*“ (citované z napadnutého rozsudku krajského súdu, pozn.).

Na základe uvedených skutočností krajský súd dospel k záveru, že „*zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti je v jej záujme a takto budú lepšie zabezpečené jej potreby, keď výchovné prostredie každého rodiča pozitívne ovplyvňuje dieťa a dieťa má právo na výchovu a starostlivosť zo strany oboch rodičov. Nie je možné spochybňovať vôľu maloletej, ktorá je vo veku, kedy vie posúdiť situáciu a vyjadriť svoj názor. Odvolací súd nevyhovел odvolaciemu petitu matky, ktorým žiadala zveriť maloletú do svojej osobnej starostlivosti, keďže boli riadne preukázané podmienky pre zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti.*“.

Odôvodnenie výroku o neurčení výživného na čas striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov obsiahnuté v rozsudku okresného súdu sp. zn. 37 P 82/2012 zo 7. októbra 2014 považoval krajský súd za dostačujúce. Navyše zdôraznil, že „*Rozporná sa javí žiadosť matky o určenie výživného 180,- eur mesačne v prípade striedavej osobnej starostlivosti, keď takúto výšku vyživovacej povinnosti navrhla aj v prípade, že by mala maloletú vo svojej osobnej starostlivosti. Náklady na maloleté dieťa sú rozdielne, pokiaľ je dieťa v striedavej osobnej starostlivosti alebo v osobnej starostlivosti jedného z rodičov.*“.

Vzhľadom na skutočnosť, že krajský súd sa stotožnil s odôvodnením rozsudku okresného súdu sp. zn. 37 P 82/2012 zo 7. októbra 2014, t. j. postupoval v súlade s § 219 ods. 2 OSP, a s prihliadnutím na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia

rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok, ústavný súd považuje za potrebné poukázať na relevantnú časť odôvodnenia označeného rozhodnutia okresného súdu, z ktorého vyplýva záver o splnení všetkých zákonných podmienok na zverenie maloletej dcéry do striedavej osobnej starostlivosti:

„Obaja rodičia sú spôsobilí maloletú vychovávať, obaja majú o výkon osobnej starostlivosti o maloletú záujem, pričom súd mal za preukázané, že uvedený model starostlivosti je v záujme maloletej a jej potreby budú takto lepšie zaistené. Pokiaľ ide o podmienku, že obaja rodičia majú o výkon osobnej starostlivosti záujem treba zdôrazniť, že rodič nemusí mať záujem o výkon striedavej osobnej starostlivosti, ale o výkon osobnej starostlivosti. Koncipovanie uvedenej podmienky právne ošetruje prípady, kedy jeden z rodičov nesúhlasí so zverením dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti a žiada, aby bolo dieťa zverené alebo ponechané len v jeho výlučnej osobnej starostlivosti. Pokiaľ ide o záujem maloletej ... tento bol v konaní jednoznačne preukázaný, nakoľko uvedený model starostlivosti zachová v jej živote stabilitu posledných rokov, ktorá vychádza z toho, že sa medzi žiadnym z rodičov nemusí rozhodovať a rodičia by tak nemali mať potrebu medzi sebou neustále súperiť. V otázke lepšieho zaistenia potrieb maloletej je potrebné poukázať na skutočnosť, že u oboch rodičov má maloletá vytvorené dostatočné a vhodné podmienky na uspokojovanie svojich odôvodnených potrieb a záujmov, ktoré všetky skutočnosti v celosti tvoria dostatočné odôvodnenie zverenia maloletej... do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.“

Okresný súd sa osobitne vysporiadal aj s námietkou sťažovateľky, podľa ktorej zvereniu do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov bráni absencia schopnosti oboch rodičov spoločne komunikovať, a predovšetkým zdôraznil:

«... že to bola práve matka maloletej, ktorá odmietla pokračovať v rodičovskej terapii s otcom, pričom otec maloletej o uvedené mal a stále má záujem. I z priebehu konania bolo zrejmé, že matka považuje akýkoľvek posun vo vzájomných vzťahoch medzi ňou a otcom smerom k výchove a starostlivosti o maloletú za nemožný a o uvedené nemá vôbec záujem. Svoju neochotu pritom podopiera zbytočnosťou takéhoto postupu a odvoláva sa na závery

vykonaného znaleckého posudku. Matka maloletej však vo svojom postoji neberie do úvahy i ďalšie dôkazné prostriedky, ktoré boli v konaní vykonané, a to znalecké dokazovanie a predovšetkým pohovor s maloletou... vykonaný nielen pred súdom, ale aj pred kolíznym opatrovníkom, kde maloletá opakovane deklarovala svoje želanie byť v striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, ktoré okrem iného zdôvodňovala svojim citovým vzťahom k obom rodičom, tým, že takto žije od rozchodu rodičov a je s uvedeným modelom starostlivosti spokojná. Maloletá je pritom vo veku 12 rokov, kedy nie je možné jej názor považovať za bezvýznamný, práve naopak je nevyhnutné ho rešpektovať a mať ho pri rozhodovaní na zreteli, pričom prípadné pochybnosti o jeho autentickosti je potrebné preukázať. Rovnako zo záverov vykonaného znaleckého dokazovania, napriek matkou prezentovaným tvrdeniam, je zrejmé, že obaja rodičia sú rovnako schopné osobnosti z pohľadu výkonu rodičovskej úlohy, na strane ani jedného z nich súdna znalkyňa nezistila vyslovene negatívne prvky, pre ktoré by nebolo možné maloletú do striedavej osobnej starostlivosti zveriť a predovšetkým k obom rodičom má samotná maloletá porovnateľne pozitívny vzťah, ktorý chce a má záujem realizovať prostredníctvom striedavej osobnej starostlivosti. Je pritom nevyhnutné podotknúť, že každého z rodičov má maloletá rovnako rada, berie ho takého aký je a medzi ani jedným z rodičov si nechce vyberať, k čomu ju však obaja rodičia pri rozhodovaní o výlučnej forme osobnej starostlivosti nútia. Súd v uvedenom súhlasí s názorom matky, ktorý čiastočne vyjadruje i súdna znalkyňa vo svojom posudku, podľa ktorého sa maloletá nevyjadruje adekvátne svojmu veku a je zrejmé, že reprodukuje to, čo počula. Uvedené je pravda, avšak majú na tom podiel obaja rodičia, tak matka ako i otec maloletej, keď každý z nich svojim vlastným spôsobom riešil s maloletou otázku výkonu osobnej starostlivosti o ňu a každý sa snažil maloletú presvedčiť „o svojej pravde“. Uvedené, ale nemožno automaticky považovať za naučenú rétoriku maloletej, ktorej nerozumie a nestotožňuje sa s ňou. Maloletá bola opakovane zo strany kolízneho opatrovníka a súdu dotazovaná ohľadom striedavej osobnej starostlivosti, výkonu osobnej starostlivosti každého z rodičov a všetkých ostatných aspektov riešeného prípadu, kde maloletá bezpochyby preukázala dostatočnú mieru orientácie v danej otázke, chápala inštitút osobnej starostlivosti... ako i jeho jednotlivé modifikačné formy a jednoznačne, nad akúkoľvek pochybnosť vyjadrila svoju túžbu byť s každým rodičom rovnako, doslova aby sa o ňu starali tak, ako doteraz.»

Neurčenie výživného počas výkonu striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov okresný súd odôvodnil poukazom na celkové pomery na strane rodičov maloletej, kde na „*strane matky je síce deklarovaný príjem nižší, než na strane otca, avšak matka maloletej má vyriešenú svoju bytovú otázku, keď býva v nehnuteľnosti, ktorá je vo vlastníctve jej matky, pričom k nej má zriadené doživotné právo bývania a užívania. Nadôvažok predmetnú nehnuteľnosť užíva bezodplatne, ktorá skutočnosť spôsobuje, že matke odpadá značný výdavok na uspokojovanie jednej zo základných životných potrieb svojej aj maloletej, a to bývania. Rodičia taktiež uspokojujú u maloletej aj potreby súvisiace s rozvojom jej osobnosti mimo školy, kde každý vo svojej réžii zabezpečujú maloletej rôzne aktivity a potreby (matka športové aktivity, otec doučovania a pod.). Na strane matky neboli počas konania preukázané žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver súdu, že matka nie je schopná pokryť a uspokojiť potreby maloletej... v čase, kedy sa maloletá nachádza v jej osobnej starostlivosti, uvedené potvrdila i maloletá, ktorá uviedla, že u oboch rodičov má všetko, čo potrebuje a obaja sa o ňu príkladne starajú.*“.

Pokiaľ sťažovateľka namieta hodnotenie vykonaných dôkazov všeobecnými súdmi, ústavný súd zdôrazňuje, že do autonómneho priestoru rozhodovania príslušného všeobecného súdu patrí aj posúdenie, ktoré dôkazy sú pre konanie a rozhodovanie dôležité a ktoré nie, pričom ich podrobí hodnoteniu spôsobom, ktorý zodpovedá zákonnej úprave ustanovenej v § 132 a nasl. OSP. Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúca z predmetných ustanovení, ktorá determinuje zároveň ústavnú kvalitu konkrétneho súdneho konania, však nevytvára pre všeobecný súd priestor pre ľubovoľné (svojvoľné) hodnotenie dôkazov.

Z citovaných častí rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu možno podľa názoru ústavného súdu vyvodit', že okresný súd a krajský súd v nich dali odpoveď na všetky podstatné otázky, ktoré mali pre určenie striedavej osobnej starostlivosti zásadný význam, pričom vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi všeobecných súdov na strane druhej je logický. Pokiaľ vo veci konajúce všeobecné súdy v odôvodnení svojich rozhodnutí uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadili a ako vec právne posúdili,

pričom odôvodnenie ich rozhodnutí je presvedčivé, sťažovateľkou namietané nevykonanie dôkazu (nevypočutie súdnej znalkyne) nemôže mať *per se* za následok záver o tom, že sťažovateľke bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Sťažovateľka namieta zároveň aj to, že v jej veci konajúce všeobecné súdy nerešpektovali záväzný právny názor vyjadrený v uznesení krajského súdu sp. zn. 20 CoP 58/2013 z 31. mája 2013, t. j. nerešpektovali § 226 OSP, z ktorého vyplýva pre súd prvého stupňa povinnosť byť viazaný právnym názorom odvolacieho súdu. Táto námietka sťažovateľky je podľa názoru ústavného súdu nepodložená. Krajský súd v označenom uznesení rozsudok okresného súdu z 12. februára 2013 zrušil a vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a uložil mu povinnosť *„za účelom posúdenia vhodnosti zveriť maloletú do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov vykonať dokazovanie v súlade s ust. § 127 O. s. p., vykonané dôkazy vyhodnotiť v súlade s ust. § 132 O. s. p., rozhodnúť v súlade s ust. § 153 ods. 1 O. s. p., a zo zisteného skutkového stavu vyvodiť záver, ktorý je nutné správne a presvedčivo odôvodniť v súlade s požiadavkami, vyplývajúcimi z ust. § 157 ods. 2 O. s. p.“* (citované z rozsudku okresného súdu zo 7. októbra 2014, pozn.). Z citovaného zároveň vyplýva, že dôvodom zrušenia rozhodnutia prvostupňového súdu bolo nedostatočné zistenie skutkového stavu veci pri súčasnom uložení pokynu prvostupňovému súdu na ďalší procesný postup. Za týchto okolností nemožno pokyn súdu nižšieho stupňa ako ďalej vo veci procesne postupovať stotožňovať s právnym názorom súdu vyššieho stupňa, ktorý by súd nižšieho stupňa v zmysle citovanej právnej úpravy zaväzoval. Z povahy veci vyplýva, že ak krajský súd dospel k záveru o tom, že okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav, tak nemohol zároveň vysloviť právny názor, ktorý by okresný súd v zmysle právnej úpravy § 226 OSP zaväzoval. Medzi touto časťou sťažnostnej argumentácie sťažovateľky a obsahom ňou označených práv garantovaných ústavou a dohovorom teda neexistuje príčinná súvislosť.

Prihliadajúc aj na citované časti rozhodnutia prvostupňového súdu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že právne závery krajského súdu vyslovené v napadnutom rozsudku sú z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a to nielen preto, že odôvodnenie obsiahnuté v napadnutom rozsudku krajského súdu korešponduje

dokazovaním zistenému skutkovému stavu, ktorému zodpovedajú aj právne závery. Zároveň treba totiž podčiarknuť, že krajský súd primerane zohľadnil odvolaciu argumentáciu sťažovateľky a dal ústavne akceptovateľné odpovede na jej ťažiskové námietky týkajúce sa vhodnosti zverenia maloletej dcéry do striedavej starostlivosti. Za týchto okolností nič nesignalizuje, že by po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (v zmysle práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia) alebo práva na rovnosť zbraní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy (v tom zmysle, že neboli brané do úvahy argumenty oboch sporových strán) alebo práva na rodinný a súkromný život podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a podľa čl. 8 ods. 1 a 2 dohovoru a čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy (týkajúceho sa starostlivosti o maloletú dcéru a práva sťažovateľky ako matky maloletej dcéry na jej výchovu a starostlivosť o ňu).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd aj túto časť sťažnosti odmietol ako zjavne neopodstatnenú v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že námietky, ktorými sťažovateľka odôvodňuje porušenie svojho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy sú v zásade totožné s námietkami, ktoré uplatnila vo svojom dovolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu [sťažovateľka v ňom tvrdila, že krajský súd sa dopustil procesného pochybenia v zmysle § 237 ods. 1 písm. g) OSP, pozn.], pričom najvyšší súd sa touto námietkou zaoberal a podľa názoru ústavného súdu sa s ňou aj ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal (k tomu pozri časť II.1 tohto uznesenia, pozn.) v rámci dovolacieho konania.

Námietkou sťažovateľky smerujúcou k vysloveniu porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy bol po podanom dovolaní oprávnený a aj povinný sa zaoberať najvyšší

súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu. Z uvedeného dôvodu ústavný súd (s poukazom na relevantnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu) túto časť sťažnosti odmietol z dôvodu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. októbra 2017